

GAZDASÁG & TÁRSADALOM

Journal of Economy & Society

A TARTALOMBÓL:

Duray Miklós

A gazdaság és a pénz nem öncél, hanem a boldogulás eszköze

Kiss Danuta

A szellemi tőke szerepe a posztindusztriális társadalomban

Juhász Zita

A nonprofit szektor: szerepeltérések a világban

Závecz Szilvia

Die Untersuchung des ungarischen Familienförderungssystems
aus der Sicht der aktuellen demographischen Trends

Clauss-Siegfried Grommek

Ansprüche an eine zeitgemäße Führung

Soós Balázs

A vezető magyarországi cégek pénzügyi helyzetének alakulása 2003 és 2012 között

Daniel Madarász - Katarína Škriniarová – Anna Bandlerova

Agricultural Cooperatives and Their Impact
on the Regional Development in the Nitra Region

2013/2-3

Gazdaság & Társadalom

Journal of Economy & Society

Megjelenik évente négy alkalommal
A folyóirat kiadását a Soproni Tudós Társaság támogatja

Főszerkesztő / Editor: Prof. Dr. Székely Csaba DSc

Főszerkesztő helyettes / Deputy Editor: Prof. Dr. Kulcsár László CSc

Szerkesztőbizottság / Associate Editors: Dr. Székely Csaba DSc, Dr. Fábián Attila PhD, Dr. Joób Márk PhD, Dr. Kulcsár László CSc

Nemzetközi tanácsadó testület / International Advisory Board:

Prof. David L. Brown PhD (Cornell University, USA), Dr. Csaba László DSc (Közép Európai Egyetem, Budapest), Dr. Rechnitzer János DSc (Széchenyi István Egyetem, Győr), Dr. Nigel Swain PhD (School of History, University of Liverpool, UK), Dr. Caleb Southworth PhD (Department of Sociology University of Oregon, USA), Dr. Franz Schausberger PhD (Universität Salzburg, Österreich), Dr. Szirmai Viktória DSc (MTA Szociológiai Kutatóintézet, Budapest), Dr. Böhm Antal DSc (MTA Politikai Tudományok Intézete, Budapest), Dr. Ingrid Schwab-Matkovits PhD (Fachhochschulstudiengänge Burgenland, Eisenstadt, Österreich), Dr. Bozidar Lekovic PhD (Faculty of Economics, Subotica, Serbia), Dr. Djerdji Petkovic PhD (Faculty of Economics, Subotica, Serbia).

Közlésre szánt kéziratok / Manuscripts: Kéziratokat kizárólag e-mailen fogadunk, nem őrünk meg, s nem küldünk vissza!

A kéziratok formai és szerkezeti követelményeit illetően lásd a folyóirat hátsó belső borítóját. / *We accept APA (Harvard) style only.*

A kéziratokat és a közléssel kapcsolatos kérdéseket a következő e-mail címre várjuk: / *Send manuscripts and letters by e-mail only to: kulcsar.laszlo@tkk.nyme.hu*

A közlésre elfogadott kéziratok összes szerzői és egyéb joga a kiadóra száll. / *Acceptance of material for publication presumes transfer of all copyrights to the Publisher.*

A kéziratokat két független anonim bíráló értékeli. / *Articles are refereed by anonym reviewers before publication.*

Ismertetésre szánt könyveket az alábbi címre várjuk / Send books for review to:

Prof. Dr. Kulcsár László

Nyugat Magyarországi Egyetem Sopron Erzsébet. u. 9. 9400 Hungary

Előfizetés: Intézményeknek: 2800 Ft./év

Egyéni előfizetés: 1700 Ft./év

Példányonkénti ár: 700 Ft./dupla szám: 1400 Ft.

Nyomdai munkálatok / Printing: Palatia Kft.

H-9026 Győr, Viza u. 4.

ISSN 0865 7823

Copyright © 2013 Nyugat – magyarországi Egyetem Kiadó

Gazdaság & Társadalom

5. ÉVFOLYAM

2013.

2-3. SZÁM

TARTALOM

Table of Contents and Abstracts in English: See page 137

TANULMÁNYOK

A gazdaság és a pénz nem öncél, hanem a boldogulás eszköze – Magyarország, Szlovákia, Ukrajna és Románia közötti államhatárral kettészelt természetes régiók gazdasági állapota, terepvizsgálati lehetőségek és fejlesztési kilátások.

Duray Miklós 3

A szellemi tőke szerepe a posztindusztriális társadalomban

Kiss Danuta 15

A nonprofit szektor: szerepeltérések a világban

Juhász Zita 39

Die Untersuchung des ungarischen Familienförderungssystems aus der Sicht der aktuellen demographischen Trends

Závecz Szilvia 59

Ansprüche an eine zeitgemäße Führung: Führungswissenschaftliche Merkmale und Ziele mit taktischer und strategischer Ausrichtung im Sinne wertebewusster Führung

Clauss-Siegfried Grommek 77

A vezető magyarországi cégek pénzügyi helyzetének alakulása 2003 és 2012 között

Soós Balázs 93

Agricultural Cooperatives and Their Impact on the Regional Development in the Nitra Region

Daniel Madarász - Katarína Škriniarová – Anna Bandlerova 115

KÖNYVISMERTETÉS 127

A helyi szociális ellátórendszer

[Bódi Ferenc szerk.: Helyi szociális ellátórendszer. MTA PTI Budapest, 2008. 384 oldal. ISBN 9789637373575]

Resperger Richárd

A vasfüggöny két oldalán

[Molnár Csilla: A vasfüggöny két oldalán - élettörténeti elbeszélések a magyar-osztrák határvidéken - Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó Sopron 2013. ISBN 978-963-334-122-3]

Frang Gizella

Table of Contents/Abstracts 137

Könyvismertetés

A helyi szociális ellátórendszer

[Bódi Ferenc szerk.: Helyi szociális ellátórendszer. MTA PTI Budapest, 2008. 384 oldal. ISBN 9789637373575]

Resperger Richárd tanársegéd⁴⁰
Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron

Bódi Ferenc⁴¹ az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpontjának⁴² tudományos főmunkatársa, 2003-ban védte meg területpolitika témában írt PhD-disszertációját, s immár több mint húsz éve vesz részt különböző kutatásokban és azok eredményeinek közreadásában. Kutatásai az önkormányzatok, helyi politika, helyi szociális ellátórendszer, területfejlesztés témakörére fókuszálnak. Több egyetemen és főiskolán is meghívott óraadó. A helyi szociális ellátórendszer hazai vizsgálatával kapcsolatos a szerző két önálló OTKA kutatása, valamint négy szerkesztett kötete is, amelyekben a szerző saját írásai is rendre megjelennek.

A 2008-as kiadású és ismertetésre kerülő tanulmánygyűjtemény a második azon könyvek⁴³ sorában, amelyek a LOSS (Local Organisation of Social Services – Helyi Szociális Ellátórendszerek) magyarországi vizsgálatának újabb fázisát összegzik.

A kötet előszavában⁴⁴ Csatári Bálint egy klasszikus Kölcsey-idézettel⁴⁵ hívja fel mindannyiunk figyelmét arra, hogy honi vidékünk jövőjének megtervezéséhez komolyan elmélkedjünk el annak jelenéről. E kötet fő értékét abban látja, hogy elemzései több tudományterület nézőpontjából adnak láttelepet a XXI. századi magyar vidékről. Majd hozzát teszi, hogy sokak hasonlóan pontos és éles képe segíthet a mai magyar vidéki társadalom problémáinak „tisztán látásában”, mert ezek az elemzések is egyértelműen sugallják, hogy „a magyar vidék, falvaink és kisvárosaink társadalma egyfajta szociális csapdában vergődik”.

40 resperger@ktk.nyme.hu

41 A szerző részletes önéletrajza és publikációs listája megtekinthető a www.mtapti.hu honlapon.

42 Jogelőd: MTA Politikai Tudományok Intézete (MA PTI).

43 További LOSS-könyvek: Bódi Ferenc (2001): *Helyi szociális ellátó rendszer a vidéken*. Agroiinform Kiadóház, Budapest. (256 p.) Bódi Ferenc – Fábíán Gergely (2011): *Helyi szociális ellátórendszer Magyarországon*. Bódi Ferenc & Fábíán Gergely & Thomas R. Lawson (2012): *Local Organization of Social Services in Hungary*.

44 Csatári Bence: *A vidékiségről a XXI. század eleji Magyarországon*. (7-8. o.)

45 „Messze jöendővel, komolyan vess össze jelenkort!” (Kölcsey Ferenc: Huszt)

A tanulmánygyűjtemény 3 fejezetre tagolódik, összesen 21 tanulmányt tartalmaz, a hazai állapot leírásán túl igyekszik kitekintést adni a nemzetközi folyamatokra is. Az első fejezeten (A helyi szociális ellátórendszer) belül 7 tanulmányt találunk, a könyvismertetés ezekre tér ki részletesebben. A bevezető tanulmányban⁴⁶ rövid útbaigazítást kapunk a LOSS-vizsgálatok jelentőségéről. A LOSS olyan kutatási módszer; közelítés, amelynek az a célja, hogy az eltérő nemzeti vagy akár regionális sajátosságok ellenére összehasonlíthatóvá tegye a szociális ellátórendszereket. Ehhez rendszerszemlélet szükséges. A LOSS közelítés magába foglalja a nevelés-oktatás intézményeit, továbbá az egészségügy, a szociális támogatás teljes keresztmetszetét. A LOSS kereslet-kínálati modellben mutatja be a társadalmi szükségleteket, illetve azok bizonyos leírási rendszerét adja meg – írja a szerző, és a LOSS vázlatát is ismerteti egy ábrán a 16. oldalon, összefoglalva annak kínálati és keresleti oldali tényezőit. A szociálpolitikai törekvésekkel kapcsolatban kiemeli, hogy a szociálpolitika előfeltétele a legitimáció. A társadalmi cselekvés csak akkor lehet hatékony és eredményes, ha a szociálpolitika a helyi társadalom igényeire érzékeny, kooperatív és nyitott a lokalitás irányába. A LOSS helyben léte abból fakad, hogy az élethelyzetből fakadó szükségleteket helyben lehessen kielégíteni, a működési zavarokból eredően jelentkező szociális problémák kezelésére pedig a társadalom normális reprodukciós igényeit szolgáló helyi rendszereket kell kiépíteni, működtetni és fenntartani. Az egyenlőtlenségek okainak kizárása vagy hatásuk enyhítése alapvetően nem a helyi szociális ellátórendszer feladata, mivel azt a sokkal összetettebb társadalompolitika kezeli. Ugyanakkor, hatékony és adekvát szociálpolitikai beavatkozás a helyi társadalmak szintjén szervezhető meg legjobban, a társadalmat átfogó komplex rendszerek révén, amelyek mindenképpen legitímek a helyi társadalom számára, de legalábbis elfogadottak a helyi döntéshozók, a véleményformálók és érdekhordozók előtt.

Már a bevezető tanulmányban kitér a kötet szerkesztője a különböző jóléti modelleken belüli állami szerepvállalás súlyára, befolyására a helyi szociális ügyek kezelésében, de a szociális ellátórendszerek sajátosságait az ezután következő tanulmány⁴⁷ ismerteti részletesebben – jellemzően az 1990-es években végbement reformokon keresztül – egy-egy ideáltipikus ország bemutatásával. Elsőként a *liberális* jóléti politikák keretében az angol „harmadik út”⁴⁸ koncepciójáról olvashatunk, amely szerint létezik egy harmadik utas megoldás, azaz nem kell kizárólagosan ragaszkodni sem a piaci viszonyokhoz, sem a kommunista elvekhez, hanem e két útnak egy speciális kombinációját kell kidolgozni és alkalmazni. E koncepció eszmerendszere szerint a kapitalizmust állami intervenciókkal kell „megszelídíteni”, és a piac káros mechanizmusait kormányzati úton kell korrigálni. A harmadik út

46 Bódi Ferenc: *A helyi szociális ellátórendszer – LOSS*. (11-15. o.)

47 Jóna György: *Szociális ellátórendszer az Európai Unióban*. (17-30. o.)

48 Anthony Giddens (1998): *The Wurd Way. The Renewal of Social Democracy*. London, Cambridge.

koncepciójában az állam összefog a civil szektor tagjaival a szociális problémák kezelése céljából, úgy, hogy nem korlátozza az egyéni autonómiát, ugyanakkor adekvát támogatást nyújt a megfelelő helyekre. A koncepció lényege abban rejlik, hogy a kormány – civil társadalom – piac hármasszereplőinek összefogásával, a klasszikus jóléti struktúrák átalakításával, reformjával kívánja kiépíteni és fenntartani a jóléti társadalmat. Olyan gyakorlati példákról olvashatunk ebben a részben a foglalkoztatáspolitikáról, az oktatáspolitikáról, valamint az egészségügy területéről, amelyek már a harmadik utas ideológia szellemében születtek Angliában. A konzervatív jóléti politikára Németországot hozza példának. A második német egység létrejöttéig a volt NDK és NSZK társadalmi, politikai, kulturális, gazdasági és szociális intézményrendszerét kellett összehangolni, integrálni. A kelet-német területeket nyugati modell szerint kellett átstrukturálni, a piacgazdasági rendszer váltotta fel a központi tervutasításos rendszert. A volt NDK területeire kiterjesztették a volt NSZK jóléti rendszerét, de átstrukturált formában. A tanulmány középső része a szociális piacgazdaságra való áttérést, a szociális védőháló kiterjesztését írja le a német példán keresztül, s ennek főbb komponensei is összefoglalásra kerülnek. A *szociáldemokrata* jóléti politika legismertebb reprezentánsa Svédország, ahol az 1990-es évek elejére gazdasági, demográfiai és kulturális átalakulások miatt veszélybe került a jóléti rendszer. A válságra válaszul reformokat hajtottak végre a jóléti struktúra alrendszerin. A tanulmány utolsó része a szociális reformok során végrehajtott főbb átalakításokat tekinti át. A svéd szociálpolitika irányváltása kétségtelenül jelentős és mélyreható volt, s a kilencvenes évek reformjai vitathatatlanul új fejezetet jelentettek a svéd jóléti rendszer történetében, de „a jóléti állam végét, [...] emlegetni egyelőre mégsem indokolt” – ahogyan Semjén András is írja tanulmányában⁴⁹.

A harmadik tanulmányt⁵⁰ ajánlom mindazoknak, akiket különösen az elméleti keretek és a fogalmi definíciók érdekelnek. Számomra egyetlen hiátusa, hogy a tanulmány a címmel ellentétben nem az egészségügyről szól, de ennek ellenére legfőbb értékét abban látom, hogy több szerző munkáját szintetizálva járja körül a globalizáció fogalmát, majd a gazdasági globalizáció egyes jellemzőit: multinacionális társaságok, a külföldi direkt és portfólió befektetések, a pénz virtualizációja, azaz a „repülő tőke” kialakulása. De ebben a fejezetben szó lesz még a munkaerőpiac deregulációjáról és a munkanélküliségről, valamint az „új szegénységről”, és végül a szociális problémák lokalizálódásáról is. Ez utóbbival kapcsolatban fontos elmondani, hogy a globalizálódó szociális problémákra a nemzeti jóléti rendszerek az átalakítás, a leépítés eszközeivel válaszoltak, a globális megoldások pedig még nem születtek meg. Így aztán a nemzeti szinten ignorált és a globális reakciók

49 Semjén András: *A svéd jóléti rendszer átalakulása*. Közgazdasági Szemle, XLVI./1999. ápr., 342. o.

50 Fábíán Gergely: *Globalizáció és lokalizáció az egészségügyben*. (31-56. o.)

hiánya miatt kielégítetlenül maradt szükségletekkel a helyi szociális ellátások konfrontálódnak. A kielégítetlen szükségletek, „szociális problémák lokalizálódnak, olyan terheket rakva a helyi ellátásokra, amelyekkel azok képtelenek lesznek megbirkózni” – írja a szerző tanulmánya végéhez közeledve, amelyet a tanulmány fő megállapításának is tehetünk.

Mivel a szociális ellátórendszert nehéz megérteni a történeti háttér nélkül, ezért jelen kötet szerkesztője külön tanulmányt⁵¹ szentelt annak, hogy bemutassa a szociális ellátórendszer hazai kifejlődését, figyelembe véve a nemzeti sajátosságokat. A tanulmányon belül külön elemzi a két világháború közötti időszakot (szociális föld- és lakásépítési program; munkásvédelem, beteg- és nyugdíjbiztosítás, szociális közegészségügy, szegénygondozás, vidékpolitika), majd a szocialista szociálpolitika jellemzőit (az állam-szocialista jóléti rendszer kellékei). Végül a rendszerváltoztatás utáni éveket tekinti át, és a piacgazdasági átmenet magyar jellegzetességei kerülnek összefoglalásra. A feladat nem könnyű – írja a szerző. „A rendszerváltást követően felbukkantak az eddig rejtett szociális problémák (pl. hajléktalanság, drogfüggőség), illetve újak is keletkeztek (háborús- és szociális menekültek, munkanélküliség, a jövedelemkülönbség növekedése).” A társadalom rétegei eltávolodtak egymástól, a társadalom tömegeinek elszegényedése és esélytelenségének növekedése mögött súlyos gazdasági folyamatok húzódtak meg, és a társadalom potenciális teljesítőképessége is évről-évre csökkent. A kedvezőtlen gazdasági folyamatokat több hátrányos demográfiai folyamat kísérte. Világossá vált, ha a demokratikus politikai rendszer fenn akar maradni, jóléti védőhálóra van szükség. A szocialista korszakból örökölt szociálpolitika erre nem volt alkalmas, szükség volt a magyar jóléti rendszer átalakítására, reformjára.

Az első fejezet utolsó 3 tanulmányát együtt kezelném a hazai LOSS vizsgálatok szempontjából. Az eddigi inkább elméleti-történeti jellegű elemzések után ezek már a helyi szociális ellátórendszer három jelentős ágazatával foglalkoznak részletesebben. Az első tanulmány⁵² az alapegészségügy és a szociális támogatás alapszegmenseit tekinti át, míg a másik két tanulmány⁵³ az alapszintű nevelési-oktatási intézmények helyzetét vizsgálja kiterjedtebben, különös tekintettel a falusi társadalmakra. A szöveget ezekben a tanulmányokban sok értékes táblázat és több színes térképi ábra egészíti ki, amelyek hasznos területi – regionális, települési szintű – információkkal szolgálnak. (Az értékes térképi ábrák a könyv utolsó oldalain a „Mellékletek” részben kaptak helyet.) Az iskolák-óvodák elhelyezkedésével foglalkozó tanulmány külön erőssége, hogy a keresleti és kínálati oldal elemzésének segítségével már a LOSS nemzetközi módszertanát követve vizsgálja

51 Bódi Ferenc: *A szociális ellátórendszer kifejlődése Magyarországon.*(57-70. o.)

52 Bódi Ferenc – Bódi Mátyás: *A szociális ellátórendszer örökölt különbségei.* (91-104. o.)

53 Bódi Ferenc – Fekete Attila: *Iskolák-óvodák elhelyezkedése és bezárása napjainkban.* (71-90. o.)
Balázs Ildikó – Bódi Ferenc – Obádovics Csilla: *Iskolai teljesítmény, iskola átszervezés.* (105-126. o.)

Magyarországot az 1988-2005 közötti időszakban, s ez a kutatás kitér az alapszintű nevelési és oktatási intézmények számának változására, megoszlására a településszerkezetben, valamint az óvodák és általános iskolák kihasználtságának alakulására is.

A könyv további két fejezete legfőképpen azok számára lehet érdekes, akiket a humán egyenlőtlenségek kérdésköre érdekel, vagy ebben a témakörben végeznek kutatásokat. A második fejezet az „Egyenlőtlenségek Magyarországon” címet viseli, az ebben helyet kapó tanulmányok⁵⁴ a közoktatás és a szocializáció kérdéskörét tárgyalják, de bemutatásra kerül a cigányság helyzete is, majd a humán egyenlőtlenségek fejezet a munkanélküliség kérdéskörével zárul, kitérve a hátrányos helyzetű települések infrastrukturális fejlődésére, valamint tovább élő elmaradottságára is.

A harmadik fejezet (Az egyenlőtlenségek kezelése – területpolitika) az egyenlőtlenségek kezelésével foglalkozik, ide 8 tanulmány⁵⁵ került beválogatásra, úgy érzem, hogy igen változatos témákban. Ebben, többek között, bemutatásra kerül az Európai Unió kohéziós politikája a nemzeti stratégiák tükrében, majd tárgyalja a területfejlesztési források EU-csatlakozás előtti tapasztalatait, s a kedvezményezett települések történetét is áttekinti. De ezen a fejezeten belül olvashatunk egy átfogó tanulmány keretében a hazai szociális földprogramok tapasztalatairól, továbbá a hazai újkori migráció történetéről a XVIII. század elejétől a rendszerváltásig. A fejezet végén a szerző, a kötet záró tanulmányában, a két világháború közötti Magyarország népi író-mozgalmának állít emléket.

Összességében elmondható, hogy szerkesztésében a kötet nem különbözik más gyűjteményes művektől, megfelel a tanulmánykötetek formai követelményeinek. S bár több szerző tollából születtek a különböző elemzések, ennek ellenére egységes formában szerkesztett könyvet vehet a kezébe az olvasó, amely három fő fejezete

54 Gaszó Ferenc: *Közoktatás a zárványtársadalomban* (129-144. o.)

Laki László: *Szocializáció néhány jellemzője a „szegény” Magyarországon* (145-158. o.)

Fábián Gergely – Szoboszlai Katalin – Hüse Lajos: *A „kamatos pénz”* (159-178. o.)

Fónai Mihály – Vitál Attila: *A tiszavasvári magyarcigány és oláh-cigány lakosság szociális helyzete és egészségi állapota* (179-204. o.)

Obádovics Csilla – Kulcsár László: *Tartós munkanélküliség vidéki térségekben* (205-220. o.)

Fekete Attila: *Hátrányos helyzetű települések infrastrukturájának fejlődése 1990 után* (221-239. o.)

55 Fekete Attila: *Kedvezményezett települések Magyarországon 1949-2004* (239-256. o.)

Bódi Ferenc: *Forrásallokáció és fejlettség* (256-278. o.)

Pupek Emese: *Nemzeti stratégiák az Európai Unió kohéziós politikájának megvalósításáért* (279-294. o.)

Szarvák Tibor: *Szociális földprogramok* (295-310. o.)

Szilágyiné Szemkeő Judit: *A helyi életvilág újratereztése az iskolák segítségével* (311-320. o.)

Bódi Ferenc: *Migrációs folyamatok az újkori Magyarországon* (321-332. o.)

Bódi Ferenc: *A szociális gondolat születése a két világháború között hazánkban* (333-356. o.)

Bódi Ferenc: *A tardi helyzettől a Cifranymorúságig* (357- 363. o.)

mentén megfelelően tagolt. Nyelvezete magyaros, jól érthető, stílusa gördülékeny. A szöveges részeket sok helyen értékes táblázatok és ábrák egészítik ki.

Ajánlom a könyvet mindazoknak, akik elkötelezettek a magyar vidék sorsa iránt, és azoknak is, akik szeretnék még jobban elkötelezni magukat. Úgy gondolom, hogy a tanulmánygyűjtemény sokoldalú elemzései ehhez kellőképpen hozzájárulnak. A LOSS-könyvek eme darabja „látélet” a mai magyar vidék problémáiról, a helyi szociális ellátórendszer „anamnézise”, megfelelő elmélkedési-vizsgálódási keret a jövő megtervezéséhez, az élhetőbb és egészségesebb magyar vidékéért.

A vasfüggöny két oldalán

[Molnár Csilla: A vasfüggöny két oldalán - élettörténeti elbeszélések a magyar-osztrák határvidéken - Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó Sopron 2013. ISBN 978-963-334-122-3]

Frang Gizella PhD hallgató

Nyugat-magyarországi Egyetem Sopron

2013 végén jelent meg Molnár Csillának, a Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kara egyetemi docensének a Trianoni békediktátum előtt összetartozó, mára két ország területén fekvő térség sajátos bemutatását vállaló könyve *A vasfüggöny két oldalán - élettörténeti elbeszélések a magyar-osztrák határvidéken* - címmel.

Bár a térség (főként az Őrség) néprajzi kutatása korábbi időszakokra nyúlik vissza, a „vasfüggöny-menti lét” leírásának két főbb hulláma figyelhető meg: az 1989-es Páneurópai Piknik eseményei által generált társadalmi és politikai változások vizsgálata, valamint az európai uniós tagságunk kezdete (a csatlakozási szerződést 2003-ban írta alá Magyarország) óta kiemelt politikai tematizáltság.

Molnár Csilla munkája e téma sajátos bemutatása, hiszen alapvetően nem a gazdasági-társadalmi kapcsolatokat, nem a nyelvjárásokat vagy a nemzetiségi (kisebbségi) lét vonatkozásait vizsgálja önmagában, hanem mikrotörténeti, illetve narratológiai szemszögből közelíti meg az itt lakók sorsát, ami által gazdag kutatási területet nyit.

Az egykori vasfüggöny két oldalán élők életének elbeszéléseit két alapvető filozófiai-nyelvészeti aspektusból tárja fel: az egyik a fenomenológia, miszerint a jelenség valóságos dolog, ezért az igazi ismeretet a jelenség megismerése adja; a másik a hermeneutika, amely szerint a szöveg értelmét fölfedezni és magyarázni kell. Nem elég csak tisztán tárgyi vagy nyelvszerkezeti és mondattani szempontból elemezni, hanem e kettős értelmezési eljáráson kívül a magyarázóknak figyelembe kell venni a történelmi, lélektani és a modern nyelvészeti vonatkozásokat is.